

Trønder-fluia

SJEFREDAKTØR OG ADM. DIR.: ARVE LØBERG

NYHETSREDAKTØR: GØRIL ENGESVIK | POLITISK REDAKTØR: JOHN ARNE MOEN
UTVIKLINGSREDAKTØR: HEIDI J. STIKLESTAD | DIGITALREDAKTØR: ELIN SOFIE LORVIK
Trønder-Avisa ble etablert i samarbeid mellom avisene Nord-Trøndelag (1919) og Inntrøndelagen (1897)

BOSTED: Nord-Trøndelag er strengt tatt ikke så veldig interessant for Trondheim. Trondheims rolle må være å se utover, å konkurrere med Stavanger, Shanghai og Silicon Valley. Nord-Trøndelag er først og fremst attraktivt som bosted, skriver artikkelforfatteren.
FOTO: JOHAN ARNT NESGÅRD

Byenes triumf

GJEST

Espen Leirset
Høgskolelektor ved Hint

Vil vår generasjon oppleve at byene overtar samfunnsutviklingen fullstendig?

De fleste av mine studievenner valgte motsatt enn meg. De flyttet til en større by da de var ferdige i Trondheim. Flest til Oslo. Noen til Beijing. Andre til New York. Jeg flyttet til Levanger. Riktignok etter en kort arbeidsperiode i Oslo, men da hjemlige trakter hadde ålreite jobber å by på, satte vi kursen hjemover. Når jeg møter gamle venner, og ser hvilke jobbmuligheter storbyene gir – da innrømmer jeg gjerne at jeg kjenner et lite sug i magen. Jobbene er flere, karrieremulighetene er større. Miljøet mer pulserende.

«If you can make it here, you can make it anywhere» sier de i New York. Bor du på Manhattan, bor du på toppen av verden. Som å bo i Roma i romertida. Datidens Pax Romana. Nåtidens Pax Americana. Det klinger ikke like godt på trøndersk, du kan ikke si det her i fylket. Har du suksess i Levanger, har du suksess hvor som helst, liksom?

Nei. Den låten hører vi neppe fra Alicia Keys.

Alle tidsaldre etter opplysnings-tida har vært historiske. På 1700-tallet begynte maskinene å spille en rolle i folks liv, da den industrielle tidsalder begynte. På 1800-tallet festet tankene om en demokratisk orden seg, og liberale ideer om menneskets frihet fant gjenklang. 1900-tallet var de store krigenes hundreår, som sendte forrykte ideologier som fascisme og kommunisme på dynga. Idemessig var vårt liberale styresett, demokratiet, den store seierherren.

Hva vil prege vår tid? Hvordan vil hundreåret fra 2000 til 2100 bli husket?

Det er nok mye å velge i. Men noe av det som vil bli sagt, er at det er de store folkevandringenes tid. Det vil være hundreåret da de store lederne jobbet for å bygge ned nasjonalstatens grenser. Erfaringen med nasjonalstaten siden dets opprinnelse på 1600-tallet, har vært katastrofale kriger, og mer menneskelig lidelse enn verden noensinne har sett forut. Det viktigste poeng ved nasjonalstaten – å tilby fysisk sikkerhet til egne innbyggere og verne mot dem utenfor grensa, er ikke lenger det vår tids store ledere jobber for. I stedet er det mobilitet over landegrensene, en migrasjon som savner side-stykke i historien. Studenter skal helst studere over hele verden. Handelen flyter mer eller mindre fritt, mellom kontinentene. I Europa kan hvilken som helst polsk arbeider eller tysk lege søke lykken i hele unio-

nen, inkludert det sære landet helt i nord.

Vår tidsalder er mobilitetens tidsalder. Den liberale tid, der mennesker vil flytte for å få et bedre liv. Mennesker har føtter, ikke røtter, for å si det med antropolog Thomas Hylland Eriksen. For det første står det en kø av mennesker fra den fattige til den rike del av verden, fra sør til nord. For det andre er det en strøm av mennesker fra øst på vårt kontinent, til den rike vest, og ringene i vannet er så store at vi til og med merker dem i Nord-Trøndelag, med håndverkere og leger med vanskelig norsk. For det tredje, og det er noe vi virkelig merker i Nord-Trøndelag, går det en bølge av mennesker innenfor nasjonalstatens grenser. Fra periferi til sentrum. Fra bygd til by. Fra Leka til Levanger, fra Osen til Oslo.

Denne bølgen er den største. Og den er global. Den kapitalistiske måten å organisere samfunnet på, fører til at folk i hele verden flytter fra bygda inn til byen. I strie strømmer. I Kina har over 200 millioner mennesker flyttet fra landsbygda til byen de siste 30 år. Det betyr 20.000 mennesker hver eneste dag – i 30 år! De kaller det den største folkevandring i menneskehetens historie. Det skjer samtidig som Kina har løftet flere mennesker ut av fattigdom enn noen stat, noensinne, har gjort før dem. Ser vi andre veien, mot vest, har andelen mennesker som bor på landsbygda i USA gått ned fra 20 til 18 prosent fra 2004 til 2010. Her i Europa forventes andelen mennesker som bor på lands-

bygda å synke fra 27 prosent i 2000 til 20 prosent i 2030. Vi vet også at det er en klar sammenheng mellom andel mennesker i byen, og hvor rikt landet er. De rikeste landene i verden, OECD-landene, har den største andelen mennesker som bor i bymessige strøk.

Denne utviklingen går hånd i hånd med det forfatteren Richard Florida kaller The rise of the creative class. Den kreative klassen slår seg helst ned i byene. Dette er menneskene med de nye ideene, de som skaper teknologiske nyvinninger og sørger for økonomisk vekst til regioner. Nærliggende eksempler er unge, styrtrike teknologigründere i Trondheim. De trønderske Zuckerbergene. De bosetter seg i byen, der de får faglige utfordringer, der de møter likesinnede – der de får utfoldet seg. Den amerikanske økonomen og forfatteren Edward Glaeser kaller det Byenes Triumf – han beskriver at urbaniseringen har ført til de største sprangene i menneskehetens historie, og at byene er en kilde til vekst og velstand. Konklusjonen blir at å benekte byens posisjon i utviklingen av samfunnet blir som å benekte gravitasjon.

Med mindre en krise av greske dimensjoner skulle ramme Norge, vil hovedstrømmen av mennesker fortsatt gå én vei – fra bygd til by. Faren er at distriktene kun vil ha arbeidsplasser for dem som drifter naturgrunnlaget. Bøndene som dyrker maten, de som fører oppdrettsfisken, de som henter ut steinen fra fjellet. Vil disse arbeidsplassene i framtida bli mer lik nordsjø-

“
Hovedstrømmen av mennesker vil fortsatt gå fra bygd til by.

arbeiderens? Et par ukers hard jobbing, så en friperiode som kan benyttes hvor som helst – i storbyen, kanskje i et annet land? En ting ser i alle fall ganske sikkert ut: De arbeidsplassene som krever tung kompetanse, de som bestemmer; de vil sitte i byene.

Huff, så deprimerende. Nei, la oss håpe den kollektive depresjonen ikke tar oss. Jeg tror ikke det. Trøndelag har Norges, en av Nord-Europas viktigste teknologibyer, midt blant oss. Det er slike byer Edward Glaeser mener vil være triumferende. Her finnes det grunnlag for teknologiske oppfinnelser jeg ikke har kreativitet nok til å se rekkevidden av. Mange her i fylket synes Trondheim kan oppfattes arrogant, og for lite interessert i Nord-Trøndelag. Og det er nok riktig. For Nord-Trøndelag er strengt tatt ikke så veldig interessant for Trondheim. Trondheims rolle må være å se utover, å konkurrere med Stavanger, Shanghai og Silicon Valley. Nord-Trøndelag er først og fremst attraktivt som bosted, men det hjelper ikke å bo godt hvis de gode arbeidsplassene ikke er tilgjengelig. Kan den viktigste jobben for nordtrønderske politikere være å gjøre det mulig å bo her i fylket, men jobbe i Trondheim?